

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE TÜRK DİLİ KONUŞAN
ÜLKELER İŞBİRLİĞİ KONSEYİ ARASINDA TÜRK DİLİ KONUŞAN
ÜLKELER İŞBİRLİĞİ KONSEYİ SEKRETARYASINA DAİR EVSAHİBİ
ÜLKE ANLAŞMASI**

Dibace

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi (bundan böyle "Türk Konseyi" olarak adlandırılacaktır),

3 Ekim 2009 tarihinde Nahçıvan'da imzalanan, Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi'nin Kurulmasına Dair Nahçıvan Anlaşması'nda (bundan böyle "Nahçıvan Anlaşması" olarak adlandırılacaktır) kayıtlı hükümleri dikkate alarak,

Nahçıvan Anlaşması'nın 10. maddesi uyarınca İşbirliği Konseyi Sekretaryası'nın İstanbul'da, Türkiye Cumhuriyeti'nde olacağını göz önünde tutarak,

aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır:

Madde 1-Tanımlar

İşbu Anlaşma'nın amaçları için:

- a) "Evsahibi Ülke", Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti anlamına gelmektedir;
- b) "Sekretarya", Nahçıvan Anlaşması'nın 10. maddesinde hükme bağlandığı üzere Türk Konseyi Sekretaryası anlamına gelmektedir;
- c) "Üye Devletler", Nahçıvan Anlaşması'na taraf devletler anlamına gelmektedir;
- d) "Aksakallar Konseyi", Nahçıvan Anlaşması'nın 9. maddesi doğrultusunda kurulan Türk Dili Konuşan Ülkeler Aksakallar Konseyi anlamına gelmektedir;
- e) "Sekretarya Personeli", Yönetici personel (Kategori-D), profesyonel personel (Kategori-P) ve Genel Hizmetler personelinden (Kategori-G) oluşmaktadır;
- f) "Yönetici Personel", Genel Sekreter, Genel Sekreter Yardımcıları ve Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi Sekretaryası Personel Tüzüğü'nde tanımlanan Daire Başkanlarından oluşmaktadır;
- g) "Daimi Temsilciler" Nahçıvan Anlaşması'nın 13. maddesi uyarınca atanan Üye Devletlerin Daimi Temsilcileri anlamına gelmektedir;

20

h) "Sekretarya binaları ve müstemilatı", Sekretarya tarafından faaliyetlerini yürütmek için kullanılan binalar, binaların bölümleri ve bu binaları çevreleyen arazi anlamına gelmektedir;

ı) "Sekretarya'nın malvarlığı", resmi işlevlerini yerine getirebilmesi amacıyla Sekretarya'nın sahip olduğu ve/veya denetimi altındaki fonlar ve diğer mallar dahil olmak üzere tüm malvarlığı anlamına gelmektedir;

i) "Arşivler ve belgeler" kayıtlar, yazışmalar, muhasebe kayıtları ve tüm mali belgeler, el yazıları, hareketsiz ve hareketli resimler ve filmler, ses kayıtları, bilgisayar programları, yazılı malzeme, video bantları veya diskleri, Sekretarya'ya ait veya Sekretarya tarafından muhafaza edilen verileri içeren diskler veya bantlar anlamını taşımaktadır;

j) "Bakmakla yükümlü olduğu kişiler", Sekretarya personeli ile Daimi Temsilcilerin eşleri, 18 yaşın altındaki evlenmemiş çocukları ve bakmakla yükümlü oldukları ebeveynleri anlamına gelmektedir.

Madde 2-Amaç

İşbu Anlaşma'nın amacı, Sekretarya ile Sekretarya personeli ve bina ve müstemilatının Türkiye Cumhuriyeti'ndeki faaliyetleri sırasında sahip olacakları statüleri ile ayrıcalık ve bağışıklıklarını belirlemektir.

Madde 3-Sekretarya

1. Türk Konseyi Sekretaryası İstanbul'da, Türkiye Cumhuriyeti tarafından tahsis edilen bina ve müstemilatta yerleşiktir.

2. Evsahibi Ülke, Sekretarya binaları ve müstemilatında uygulanmak üzere, Sekretarya'nın Türk Konseyi usullerine uygun olarak kendi kurallarını ihdas etme hakkını tanır.

Madde 4-Tüzel Kişilik ve Fiil Ehliyeti

Sekretarya, uluslararası tüzel kişiliğe sahip olacaktır. Sekretarya, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde, Türkiye Cumhuriyeti mevzuatı ile Nahçıvan Anlaşması'na uygun olarak;

a) anlaşmalar imzalamak,

b) taşınır ve taşınmaz mülk edinmek ve elden çıkarmak,

c) banka hesapları açmak ve nakit varlıklar üzerinden işlemler yapmak,

d) bu kapsamda yasal takibat yapmak bakımından hukuki ehliyete sahip olacaktır.

A.
22

Madde 5-Yargı Bağışıklığı

1. Sekretarya faaliyetleri ile ilgili olarak, aşağıdaki durumlar haricinde, her türlü yasal takibattan bağışık olacaktır:

a) Sekretarya'ya ait veya onun adına işletilen bir aracın neden olduğu bir kazadan kaynaklanan ve sigorta tarafından tazmin edilmeyen hasarlardan dolayı üçüncü kişilerin açtıkları hukuk davaları,

b) Sekretarya veya personelinin bir eylemi ya da ihmali sonucu ortaya çıkan ölüm veya kişisel yaralanma vakalarıyla ilgili hukuk davaları.

2. Türk Konseyi Dışişleri Bakanları Konseyi işbu bağışıklığın kaldırılmasına karar verebilir. Ancak bağışıklığın kaldırılması malvarlığına el koyma veya kamulaştırmaya ilişkin önlemler alınmasına teşmil edilemeyecektir.

3. Sekretarya'nın mal varlıkları, arama, müsadere, el koyma, kamulaştırma ve icrai, idari, adli ve yasal kararlara dayanan herhangi diğer bir müdahaleden muaf olacaktır.

4. Evsahibi Ülke, Türk Konseyi, Sekretarya veya Sekretarya personelinin Türkiye Cumhuriyeti'ndeki faaliyetlerinden kaynaklanan, suç nitelikli fiiller de dahil olmak üzere, eylemleri veya ihmalden dolayı sorumluluk taşımayacaktır.

Madde 6-Binalar ve Müştemilatın Dokunulmazlığı

1. Sekretarya binaları ve müştemilatı dokunulmazlığa sahip olacaktır.

2. Evsahibi ülke tarafından tahsis edilen Sekretarya bina ve müştemilatı, yalnızca Türk Konseyi'nin Nahçıvan Anlaşması'nda hükme bağlanan amaçlarına ulaşılmasında kullanılacaktır.

3. İlgili resmi makamlar, resmi görevlerini yerine getirmek üzere Sekretarya bina ve müştemilatına yalnızca Genel Sekreter veya vekilinin izniyle girebilirler. Öte yandan, yangın ve diğer felaketler gibi acil müdahale gerektiren hallerde Genel Sekreter veya vekilinin izni alınmış kabul edilir.

Madde 7-Arşivlerin Dokunulmazlığı

Sekretarya arşivleri ve belgeleri dokunulmazlığa sahip olacaktır.

Madde 8- İşbirliği Konseyi'nin Bayrağı ve Amblemi

Türk Konseyi bayrağı ve amblemi, binalar ve müştemilat üzerinde ve resmi amaçlar için kullanıldığında ulaşım araçları üzerinde sergilenecektir. Üye ülkelerin bayrakları da Sekretarya binası ve müştemilatında sergilenecektir.

A

2

Madde 9-Fonlar ve Paralar

Sekretarya, Türk kanunlarına ve Türk Konseyi'nin amaçlarına uygun olmak kaydıyla, herhangi bir mali denetim, düzenleme ve moratoryumla sınırlandırılmaksızın,

- a) her türlü fon, altın veya para ile herhangi bir para birimi üzerinden banka hesaplarına sahip olabilecek ve işlem yapabilecektir;
- b) Türkiye Cumhuriyeti içinde veya diğer bir ülkeye fonlarını serbestçe havale edilebilecek veya sahip olduğu herhangi bir para birimini başka bir para birimine çevirebilecektir.

Madde 10-Gümrük ve Vergi Muafiyeti

1. Sekretarya'nın varlıkları, geliri veya diğer malları aşağıdakilerden muaf tutulacaktır:

- a) gelir vergisi ve kurumlar vergisi de dahil olmak üzere tüm doğrudan vergiler ile Katma değer Vergisi, Özel Tüketim Vergisi, Motorlu Taşıtlar Vergisi ve diğer benzer dolaylı vergiler; öte yandan, Sekretarya, kamu hizmetlerinden alınan bedellerden yüksek olmayan vergiler, oranlar ve aidatlardan muafiyet talep etmeyecektir.
- b) depolama ücretleri, bu amaçla belirlenmiş mahaller dışında gümrükten çekme işlemleri ve gümrük personelinin normal çalışma saatleri dışında yapacağı fazla çalışma karşılığında ödenmesi gereken fazla çalışma ücretleri hariç, Sekretarya'nın resmi kullanımı için ithal veya ihraç ettiği yayınları dahil mallara ilişkin her türlü gümrük vergisi ve ilave mali yükümlülükler, yasaklamalar ve kısıtlamalar; Evsahibi Ülke ile üzerinde anlaşmaya varılan koşullar dışında veya vergi ve harçların alıcı tarafından ödenmesi haricinde, işbu muafiyet kapsamında ithal edilen mallar, Evsahibi Ülke'de elden çıkarılmayacaktır.

2. Sekretarya, genel kural olarak, menkul ve gayrimenkul malvarlığının satışında, satış bedelinin bir kısmını oluşturan vergi ve harçlardan muafiyet talebinde bulunmayacak olmasına karşın, Evsahibi Ülke mümkün olması halinde, vergi ve harç bedelinin alınmaması veya iadesi amacıyla uygun idari düzenlemeleri yapacaktır.

Madde 11-Haberleşme ve Yayınlar

1. Evsahibi Ülke, Sekretarya'nın resmi amaçları doğrultusunda serbestçe haberleşmesine izin verecek ve bunu koruyacaktır.
2. Sekretarya'nın resmi yazışmaları ve diğer resmi haberleşme vasıtaları dokunulmazlığa sahip olacaktır.
3. Sekretarya'nın kripto kullanma ve resmi haberleşme için kurye vasıtasıyla mühürlü çantalar içinde belge ve yazışma gönderme ve alma hakkı olacaktır. Kurye çantaları görünür şekilde Sekretarya'nın amblemini taşımak zorundadır. Çantayla sadece Sekretarya'nın resmi evrakı taşınabilir ve kurye görevini ifa eden şahıs Sekretarya tarafından düzenlenen kurye sertifikası hamili olmalıdır.

7

4. Sekretarya'nın yayınları, durağan ve hareketli resimleri, filmleri ve ses kayıtları üzerinde sansür uygulanamaz.

5. Bu maddedeki hiçbir hüküm, Evsahibi Ülke ile Sekretarya arasında anlaşmayla belirlenecek uygun güvenlik önlemlerinin alınmasını engelleyecek şekilde yorumlanamaz.

Madde 12-Binalar ve Müştemilatının Tahsisi ve Güvenliği

1. Evsahibi Ülke tarafından sağlanan binalar ve müştemilatının tahsisi kira veya ücrete tabi olmayacaktır.

2. Sekretarya personelinin ihmal ve dikkatsizliği sonucu ortaya çıkabilecek zararların tamiri Sekretarya tarafından üstlenilecektir. Doğal afetler ve diğer sebeplerle ortaya çıkabilecek zararların tamirinden Evsahibi Ülke sorumlu olacaktır.

3. Sekretarya Evsahibi Ülke'den yazılı izin almadıkça, binalar ve müştemilatta herhangi bir değişiklik, ekleme veya çıkarma yapmayacaktır.

4. Türk Konseyi, binalar ve müştemilatının korunmasına ilişkin ilgili yerel mevzuat ve düzenlemelere uyacaktır.

5. Türk Konseyi, binalar ve müştemilattan çıkmaya karar vermesi halinde, binaları ve müştemilatı iyi durumda iade etmekle sorumludur. İyi durumda iade, normal kullanım sonucunda husule gelen yıpranmayı içerir şekilde yorumlanacaktır.

6. Türk Konseyi, kendisine tanınan ayrıcalıklardan hiçbirini üçüncü bir tarafa devretmeyecek, binalar ve müştemilatın tamamını veya bir kısmını üçüncü bir tarafa kiralamayacak ve herhangi bir üçüncü tarafın binalar ve müştemilatında oturmasına veya bunları kullanmasına izin vermeyecektir.

7. Emlak Vergisi, Evsahibi Ülke tarafından karşılanacaktır.

8. Evsahibi Ülke, Sekretarya binaları ve müştemilatını herhangi bir tacize veya zarara karşı korumak için her türlü önlemi almak yükümlülüğü altında bulunacaktır. Gerek duyulduğu takdirde, Evsahibi Ülke'den binalar ve müştemilatı için ek koruma önlemleri alması istenebilecektir.

Madde 13-Yönetici Personel ve Daimi Temsilciler

1. Türk vatandaşı olmayan veya Türkiye'de daimi olarak ikamet etmeyen Yönetici Personel mensupları ile Üye Devletlerin Daimi Temsilcileri ve bakmakla yükümlü olduğu kişiler, Türkiye Cumhuriyeti'nde diplomatik ajanlara 18 Nisan 1961 tarihli Diplomatik İlişkiler Hakkındaki Viyana Sözleşmesi'ne uygun olarak tanınan aynı ayrıcalık ve bağışıklıklardan yararlanacaklardır.

2. Türk vatandaşı olan veya Türkiye’de daimi olarak ikamet eden Yönetici Personel mensupları yalnızca mesleki işlevlerini yerine getirirken icra ettikleri resmi faaliyetlerle ilgili olarak yargı bağışıklığı ve dokunulmazlığa sahip olacaklardır.

Madde 14-Sekretarya Personeli

1. Sekretarya personeli, resmi görev ve yetkileri kapsamındaki sözlü veya yazılı ifadeleri ve tüm eylemleri bakımından Evsahibi Ülke’nin yargısından bağışık olacaklardır.

2. Türk vatandaşı olmayan veya Türkiye’de daimi olarak ikamet etmeyen Sekretarya Personelinin Sekretarya tarafından ödenen maaş ve ücretleri vergiden bağışıktır.

3. Türk vatandaşı olmayan veya Türkiye’de daimi olarak ikamet etmeyen Sekretarya Personeli aşağıdaki ayrıcalık ve bağışıklıklardan yararlanacaklardır:

a) bakmakla yükümlü oldukları kişilerle birlikte, göç kısıtlamalarından ve yabancıların kaydolma zorunluluğundan muaf olacaklardır,

b) kambiyo işlemleri konusunda uluslararası örgütlerin benzer seviyedeki memurlarına tanınan ayrıcalıklardan yararlanacaklardır,

c) uluslararası kriz hallerinde, bakmakla yükümlü oldukları kişilerle birlikte, uluslararası örgütlerin benzer seviyedeki memurlarına tanınan dönüş kolaylıklarından yararlanacaklardır.

d) Türkiye Cumhuriyeti’nin kanun ve düzenlemeleri doğrultusunda, Türkiye Cumhuriyeti’nde görevlerine başladıklarında, bir motorlu araç dahil olmak üzere, gümrüksüz mobilya, kişisel eşya ve ev eşyası ithal etme ve Sekretarya’daki görevlerinin bitiminde bunları gümrüksüz olarak ihraç etme hakları bulunacaktır. Ancak, bu tür kanun ve yönetmeliklere uygun olarak, bu alt paragrafta istisna edilen ürünler başkalarına bedelsiz devredilemez, kiralanamaz ve ödünç verilemez, gerekli vergisi ödenmedikçe üçüncü kişilere geçici veya daimi olarak satılamaz.

4. Sekretarya’nın uluslararası memurlarına tanınan ayrıcalık ve bağışıklıklar, kişilerin şahsi çıkarları için değil, sadece Sekretarya’nın her şart altında kesintisiz çalışmasının güvence altına alınması için tanınmıştır.

5. Türk Konseyi Dışişleri Bakanları Konseyi, bağışıklığın adaletin yerine getirilmesini engellediği ve kaldırılmasının Sekretarya’nın çıkarlarına hanel getirmeyeceği görüşünde olduğu hallerde, Genel Sekreter ve Genel Sekreter Yardımcıları da dahil olmak üzere, Sekretarya Personelinin herhangi birinin dokunulmazlığını kaldırma hakkı ve görevini haiz olacaktır. Evsahibi Ülke de, Türkiye Cumhuriyeti kanun ve düzenlemelerini ağır şekilde ihlal eden herhangi bir Sekretarya Personelinin dokunulmazlığının kaldırılmasını Türk Konseyi Dışişleri Bakanları Konseyi’nden talep edebilir.

6. Bu Anlaşma ve Nahçıvan Anlaşması çerçevesinde dokunulmazlık ve bağışıklıklardan yararlanan tüm Sekretarya Personeli, bu haklarına hanel gelmeksizin, Evsahibi Ülke’nin kanun ve düzenlemelerine saygı göstermekle sorumludurlar.

1a

7c

7. Genel Sekreter, Sekretarya Personeli ve bakmakla yükümlü oldukları kişilerin isim ve görevleri ile anılan hususlarda vuku bulan değişiklikler hakkında Evsahibi Ülke'ye bilgi verecektir.

8. Evsahibi Ülke, ulusal mevzuatı uyarınca, tüm Sekretarya Personeline ve aile mensuplarına uygun kimlik kartları düzenleyecektir.

9. Sekretarya Personeli'nin bakmakla yükümlü olduğu kişiler, kimlik belgesinin asıl sahibi ile aynı çatı altında yaşamak kaydıyla, özel şartlar tahtında ve ilgili Türk mevzuatının sınırları dahilinde, Türkiye'de çalışma izni alabilirler. Gelir getirici bir işte çalışanların ayrıcalık ve bağıışıklıkları ortadan kalkar.

10. Sekretarya Personeli ile personelin bakmakla yükümlü oldukları kişilerin sağlık sigortalarıyla ilgili gerekli tedbirler Genel Sekreter tarafından alınacaktır. Sekretarya Personeli'nin kendi ulusal emeklilik sistemlerine olan üyeliklerinin devamı için zorunlu primlerin ödenmesini teminen Sekretarya tarafından kendilerine gerekli geri ödeme yapılacaktır.

Madde 15-Sosyal Güvenlik ve Çalışma Hukuku

Sekretarya'nın Türk vatandaşı olan ya da Türkiye Cumhuriyeti'nde daimi olarak ikamet eden Personeli, sosyal güvenlik ve çalışma hukuku bakımından Türkiye Cumhuriyeti yasa ve düzenlemelerine tabidir.

Madde 16-Giriş, İkamet ve Ayrılma

Evsahibi Ülke, aşağıda belirtilen kişilerin Türkiye Cumhuriyeti'ne girişlerini, ayrılmalarını ve ikametlerini kolaylaştırmak yönünde gerekli tüm önlemleri alacaktır:

- a) Sekretarya Personeli ve bakmakla yükümlü oldukları kişiler,
- b) Daimi Temsilciler ve bakmakla yükümlü oldukları kişiler,
- c) Aksakallar Konseyi veya Sekretarya tarafından düzenlenenler de dahil olmak üzere, Türk Konseyi faaliyetlerine katılan uzmanlar,
- d) Resmi konuklar.

Madde 17-Nihai Hükümler

1. İşbu Anlaşma, Evsahibi Ülke'nin Sekretarya'ya anlaşmanın onaylandığını diplomatik yollarla bildirdiği tarihte yürürlüğe girecektir.
2. İşbu Anlaşma'da Türk Konseyi ve Evsahibi Ülke arasında varılacak yazılı mutabakat üzerine yapılacak herhangi bir değişiklik veya ekleme, işbu maddenin 1. paragrafında açıklanan yöntem uyarınca yürürlüğe girecektir. Sözkonusu değişiklikler ek protokoller

A

21

vasıtasıyla yapılacak ve bu protokoller işbu Anlaşma'nın ayrılmaz bir parçasını teşkil edecektir.

3. İşbu Anlaşma'nın yorumlanmasından ve uygulanmasından kaynaklanan her türlü anlaşmazlık, Evsahibi Ülke ve Sekretarya arasında görüşmeler yoluyla çözülecektir.

4. İşbu Anlaşma süresiz olarak akdedilmiş olup, taraflardan biri Anlaşmayı sona erdirme isteğini karşı tarafa yazılı olarak 6 ay öncesinden bildirmediği müddetçe yürürlükte kalır.

Anlaşma'yı imzalamaya yetkili temsilcilerin huzurunda, anılan temsilciler tam yetkili olarak işbu Anlaşma'yı imzalamışlardır.

27 Aralık 2011 tarihinde Ankara'da Türkçe ve İngilizce dillerinde ve her iki metin de aynı derecede geçerli olmak üzere iki nüsha olarak akdedilmiştir.

İşbu Anlaşmanın yorumlanmasından doğabilecek uyuşmazlıklarda, İngilizce metin esas alınacaktır.

**Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti
Adına**

**Ahmet DAVUTOĞLU
Dışişleri Bakanı**

**Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği
Konseyi Adına**

**Halil AKINCI
Genel Sekreter**